

וְדָאֵי אַבְרָהָם שָׁבַק לִיָּה חֲמֵשׁ שָׁנִין, דְּהָוָה לִיָּה לְאַתְקִימָא מָאָה וּתְמִנִּין שָׁנִין, וְאַתְקִימָא מָאָה וְשִׁבְעִין וְחֲמֵשׁ שָׁנִין, חֲסֵרִין חֲמֵשׁ. יַעֲקֹב הָוָה לִיָּה לְאַתְקִימָא בְּעִלְמָא כְּיוּמֵי דְאַבְרָהָם, וְלֹא אֶתְקִימָא ^(דף קסח ע"ב) אֶלָּא מָאָה וְאַרְבַּעִין וְשִׁבְעֵי שָׁנִין, חֲסֵרִים תְּמִנָּא וְעֶשְׂרִין. אֲשֶׁתְּפָחוּ דְאַבְרָהָם וַיַּעֲקֹב שָׁבַקוּ לִיָּה מִחֵיהוֹן תְּלָתִין וּתְלָת שָׁנִין. יוֹסֵף דְאַתְקִימָא מָאָה וְעֶשְׂרִי שָׁנִין, הָוָה לִיָּה לְאַתְקִימָא מָאָה וְאַרְבַּעִין וְשִׁבְעֵי שָׁנִין כְּיוּמֵי דְיַעֲקֹב, וְחֲסֵר מִנְהוֹן תְּלָתִין וְשִׁבְעֵי שָׁנִין. הָא שִׁבְעִין שָׁנִין דְשָׁבַקוּ לִיָּה לְדוֹד מְלָפָא לְאַתְקִימָא בְּהוֹן, וּבְהוֹ אֶתְקִימָא דוֹד בְּכָל אִינוֹן שָׁנִין דְשָׁבַקוּ לִיָּה אֲבָהָן.

וְאִי תִימָא יַצְחָק אֲמַאי לֹא שָׁבַק לִיָּה כְּלוּם כְּהִנִּי, בְּגִין דְּאִיהוּ חֲשָׁף וְדוֹד מִסְטָרָא דְחֲשָׁף קָא אָתָא, וּמֵאֵן דְּאִיהוּ בְּחֲשָׁף לִית לִיָּה נְהוּרָא כָּלָל וְלִית לִיָּה חֵיִים. וּבְגִין כֵּן לֹא הָוּ לְדוֹד חֵיִים כָּלָל. אֲבָל אֵלִין דְּהָוּ לְהוֹן נְהוּרָא, נְהִירוּ לִיָּה לְדוֹד מְלָפָא, וּמִנִּיָּהוּ אֲצִטְרִיף לְאַנְהָרָא וּלְמַהוּי לִיָּה חֵיִים, דְּהָא מִסְטָרָא דְחֲשָׁף לִית לִיָּה חֵיִים כָּלָל, וְעַל דָּא לֹא אָתָא יַצְחָק בְּחוּשְׁבָּנָא.

וְאִי תִימָא יוֹסֵף אֲמַאי יִתִּיר מִכְּלָהוּ. אֶלָּא וְדָאֵי יוֹסֵף בְּלַחוּדוּי, כְּכִלְהוּ בְּגִין דְּאִקְרִי צָדִיק, וְדָא הוּא דְאַנְהִיר לְסִיְהָרָא יִתִּיר מִכְּלָהוּ. וּבְגִין כֵּן הָאִי שָׁבַק לִיָּה לְדוֹד מְלָפָא יִתִּיר מִכְּלָהוּ חֵיִין, דְּכִתִּיב, ^(בראשית א) וַיִּתֵּן אֱלֹהִים בְּרִקִּיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ.

בָּא רָאָה, יַעֲקֹב, תְּפִלְתּוֹ הִגָּה עֲלֵיו מַעֲשֵׂו מַשׁוּם שְׂרָצָה לְהַעֲבִיר זְכוּתוֹ לְבָנָיו אַחֲרָיו וְלֹא לְהוֹצִיא אוֹתָהּ עֲכָשׁוּ אֲצִל עֲשׂו, וְעַל זֶה תְּפִלְל תְּפִלְתּוֹ לְקַדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְלֹא סִמָּךְ עַל זְכוּתוֹ

וְדָאֵי אַבְרָהָם שָׁבַק לִיָּה חֲמֵשׁ שָׁנִין, דְּהָוָה לִיָּה לְאַתְקִימָא מָאָה וּתְמִנִּין שָׁנִין, וְאַתְקִימָא מָאָה וְשִׁבְעִין וְחֲמֵשׁ שָׁנִין, חֲסֵרִין חֲמֵשׁ. יַעֲקֹב הָוָה לִיָּה לְאַתְקִימָא בְּעִלְמָא כְּיוּמֵי דְאַבְרָהָם, וְלֹא אֶתְקִימָא ^(דף קסח ע"ב) אֶלָּא מָאָה וְאַרְבַּעִין וְשִׁבְעֵי שָׁנִין, חֲסֵרִים תְּמִנָּא וְעֶשְׂרִין. אֲשֶׁתְּפָחוּ דְאַבְרָהָם וַיַּעֲקֹב שָׁבַקוּ לִיָּה מִחֵיהוֹן תְּלָתִין וּתְלָת שָׁנִין. יוֹסֵף דְאַתְקִימָא מָאָה וְעֶשְׂרִי שָׁנִין, הָוָה לִיָּה לְאַתְקִימָא מָאָה וְאַרְבַּעִין וְשִׁבְעֵי שָׁנִין כְּיוּמֵי דְיַעֲקֹב, וְחֲסֵר מִנְהוֹן תְּלָתִין וְשִׁבְעֵי שָׁנִין. הָא שִׁבְעִין שָׁנִין דְשָׁבַקוּ לִיָּה לְדוֹד מְלָפָא לְאַתְקִימָא בְּהוֹן, וּבְהוֹ אֶתְקִימָא דוֹד בְּכָל אִינוֹן שָׁנִין דְשָׁבַקוּ לִיָּה אֲבָהָן.

וְאִי תִימָא יַצְחָק אֲמַאי לֹא שָׁבַק לִיָּה כְּלוּם כְּהִנִּי, בְּגִין דְּאִיהוּ חֲשָׁף וְדוֹד מִסְטָרָא דְחֲשָׁף קָא אָתָא, וּמֵאֵן דְּאִיהוּ בְּחֲשָׁף לִית לִיָּה נְהוּרָא כָּלָל וְלִית לִיָּה חֵיִים. וּבְגִין כֵּן לֹא הָוּ לְדוֹד חֵיִים כָּלָל. אֲבָל אֵלִין דְּהָוּ לְהוֹן נְהוּרָא, נְהִירוּ לִיָּה לְדוֹד מְלָפָא, וּמִנִּיָּהוּ אֲצִטְרִיף לְאַנְהָרָא וּלְמַהוּי לִיָּה חֵיִים, דְּהָא מִסְטָרָא דְחֲשָׁף לִית לִיָּה חֵיִים כָּלָל, וְעַל דָּא לֹא אָתָא יַצְחָק בְּחוּשְׁבָּנָא.

וְאִי תִימָא יוֹסֵף אֲמַאי יִתִּיר מִכְּלָהוּ. אֶלָּא וְדָאֵי יוֹסֵף בְּלַחוּדוּי, כְּכִלְהוּ בְּגִין דְּאִקְרִי צָדִיק, וְדָא הוּא דְאַנְהִיר לְסִיְהָרָא יִתִּיר מִכְּלָהוּ. וּבְגִין כֵּן הָאִי שָׁבַק לִיָּה לְדוֹד מְלָפָא יִתִּיר מִכְּלָהוּ חֵיִין, דְּכִתִּיב, ^(בראשית א) וַיִּתֵּן אֱלֹהִים בְּרִקִּיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ.

תָּא חֲזִי, יַעֲקֹב צְלוּתִיה אֲגִין לִיָּה מַעֲשׂו, בְּגִין דְּבָעָא לְסִלְקָא זְכוּתִיה לְבָנוּי אֲבִתְרִיה וְלֹא לְאַפְקָא לִיָּה הַשְׁתָּא לְגַבִּיה דְּעֲשׂו. וְעַל דָּא צְלִי צְלוּתִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא, וְלֹא אֶסְתַּמִּיד עַל זְכוּתִיהָ, לְשִׁיזְבָּא לִיהָ בְּגִינִיהָ :

וַיֹּאמֶר אִם יָבֹא עֲשׂו אֶל הַמַּחֲנֶה הָאֶחָת וְהִכְהוּ וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לְפָלִיטָה. תָּא חֲזִי, מָה כְּתִיב וַיַּחֲזֵק אֶת הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וְאֵת הַצֹּאן וְאֵת הַבָּקָר וְהַגְּמָלִים לְשָׁנֵי מַחֲנוֹת. אֲמַאי לְשָׁנֵי מַחֲנוֹת. בְּגִין דְּאָמַר אִם יָבֹא עֲשׂו אֶל הַמַּחֲנֶה הָאֶחָת וְהִכְהוּ וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לְפָלִיטָה.

תָּא חֲזִי, שְׂכִינְתָּא לֹא עָדִיאת מֵאֲהֵל לֹאָה וּמֵאֲהֵל רַחֵל. אָמַר יַעֲקֹב יִדְעָנָא דְהָא נְטִירוֹ לֹון לְאֵלִין מִן קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מָה עֲבַד וַיִּשָּׂם אֶת הַשְּׁפָחוֹת וְאֵת יִלְדֵיהֶן רִאשׁוֹנָה, אָמַר אִם יִקְטִיל עֲשׂו, לְאֵלִין יִקְטִיל. אָבֵל אֵלִין לֹא מִסְתַּפִּנָּא מִנֵּיהֶו, בְּגִין דְּשְׂכִינְתָּא עֲמָהוּן. וְעַל דָּא וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לְפָלִיטָה. כִּיּוֹן דְּעֵבִיד הָאִי אֶתְקִין צְלוּתִיהָ עֲלֵיהֶו, מָה כְּתִיב וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אֲבָרְהָם וְאֱלֹהֵי אָבִי יִצְחָק יְיָ הָאוֹמֵר אֵלַי שׁוּב לְאַרְצְךָ וּלְמוֹלַדְתְּךָ וְאֵטִיבָה עִמָּךְ.

רַבִּי יוֹסִי פֶתַח וָאָמַר (תהלים קב) תִּפְלָה לְעֵנִי כִי יַעֲטֹף וּלְפָנַי יִי יִשְׁפֹּף שִׁיחוּ. הָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ בְּכֶמָה אֲתֵר. אֵלֹא דָּוִד מִלְכָּא אָמַר דָּא כַּד אֶסְתַּפֵּל וְחִמָּא בְּמַלִּי דְּמִסְפָּנָא, וְאֶסְתַּפֵּל בֵּיהָ כַּד הָוָה אָזִיל וְעָרַק מִקְמִי חֲמוּי אָמַר דָּא. תִּפְלָה לְעֵנִי, דָּא הִיא צְלוּתָא דְּבַעֲי מִסְפָּנָא קְמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדָא צְלוּתָא דְּאֶקְדִּימַת לְכָל צְלוּתֵהוּן דְּעֵלְמָא.

בְּתוֹב הָכָא תִּפְלָה לְעֵנִי וּכְתִיב הָתֵם (תהלים צ) תִּפְלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים, מָה בֵּין הָאִי לְהָאִי. אֵלֹא דָּא תִּפְלָה שֶׁל יֵד וְדָא תִּפְלָה שֶׁל רֹאשׁ, וְלִית לְאַפְרָשָׁא בֵּין הָאִי תִּפְלָה לְעֵנִי וּבֵין תִּפְלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים, וְתַרְוִוִּיָּהוּ שְׁקוּלִין כְּחַד.

לְהַצִּילוֹ בְּגִלְלָה.

וַיֹּאמֶר אִם יָבֹא עֲשׂו אֶל הַמַּחֲנֶה הָאֶחָת וְהִכְהוּ וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לְפָלִיטָה. בָּא רָאָה מָה כְּתוּב, וַיַּחֲזֵק אֶת הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וְאֵת הַצֹּאן וְאֵת הַבָּקָר וְהַגְּמָלִים לְשָׁנֵי מַחֲנוֹת. לָמָּה לְשָׁנֵי מַחֲנוֹת? מִשּׁוּם שְׁאָמַר, אִם יָבֹא עֲשׂו אֶל הַמַּחֲנֶה הָאֶחָת וְהִכְהוּ וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לְפָלִיטָה. בָּא רָאָה שְׂשִׁכְנָה לֹא זָוָה מֵאֲהֵל לֹאָה וּמֵאֲהֵל רַחֵל. אָמַר יַעֲקֹב, יִדְעָתִי שְׁהָרִי שְׁמִירָה לְאֵלָה מְהֻדָּשׁ בְּרוּךְ הוּא. מָה עָשָׂה? וַיִּשָּׂם אֶת הַשְּׁפָחוֹת וְאֵת יִלְדֵיהֶן רִאשׁוֹנָה. אָמַר, אִם יִהְרַג עֲשׂו - יִהְרַג אֶת אֵלָה, אָבֵל אֵלָה אֵינִי פּוֹחֵד מֵהֶם, מִשּׁוּם שְׂשִׁכְנָה עִמָּהֶם, וְעַל זֶה - וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לְפָלִיטָה. כִּיּוֹן שְׁעָשָׂה אֶת זֶה, תִּקְוָה תִּפְלָתוֹ עֲלֵיהֶם, מָה כְּתוּב? וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אֲבָרְהָם וְאֱלֹהֵי אָבִי יִצְחָק ה' הָאֹמֵר אֵלַי שׁוּב לְאַרְצְךָ וּלְמוֹלַדְתְּךָ וְאֵטִיבָה עִמָּךְ.

רַבִּי יוֹסִי פֶתַח וָאָמַר, (תהלים קב) תִּפְלָה לְעֵנִי כִי יַעֲטֹף וּלְפָנַי ה' יִשְׁפֹּף שִׁיחוּ. פְּסוּק זֶה בְּאִרְוֵהוּ בְּכֶמָה מְקוּמוֹת. אֵלֹא דָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר אֶת זֶה כְּשֶׁהִסְתַּפֵּל וְרָאָה בְּדַבְרֵי הָעֵנִי, וְהִסְתַּפֵּל בּוֹ כְּשֶׁהָיָה הוֹלֵךְ וּבֹרַח מִלְפָּנֵי חֲמוּי אָמַר זֶה. תִּפְלָה לְעֵנִי - זֹהִי תִּפְלָה שְׁמִיבִקֵּשׁ הָעֵנִי לְפָנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְזוֹ הַתִּפְלָה שְׁמִקְדִּימָה אֶת כָּל תִּפְלוֹת הָעוֹלָם.

כְּתוּב כֵּן אֵין תִּפְלָה לְעֵנִי, וּכְתוּב שֵׁם (שם צ) תִּפְלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים. מָה בֵּין זֶה לְזֶה? אֵלֹא זֶה תִּפְלָה שֶׁל יֵד, וְזוֹ תִּפְלָה שֶׁל רֹאשׁ, וְאֵין לְהַפְרִיד בֵּין הַתִּפְלָה לְעֵנִי הַזֶּה וּבֵין תִּפְלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים, וּשְׁתִּיחֵן שְׁקוּלוֹת כְּאֶחָת.